

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt LVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

edita ad Alexandrum III. Summum Pontificem, ei gratulans quod tam virum a summis in partem sollicitudinis apostolicae. Habetis in partibus Gallicanis, inquit, virum, sicut experti sumus, justitiae & veritatis amicum, Dominum P. Tituli sancti Grisogoni Cardinalem, qui in una sola electione me teste quingentas marchas argenti strenue refutavit, ne sub obtentum munera a tramite diverteret veritatis. In eo plurime consolationis hausto remedio, Deum glorificamus, & patrem in eo magnificamus & vos, videntes quod illustrium dignitatum gratia, que de vestre plenitudinis fonte procedit, in tales confluit ex apostolica discretione personas que per vita meritorum fastigia illustrare comprobentur honorum. Hinc vobis materia gaudii, hinc Ecclesie Dei solatij fomes exoritur, quod tales assumitis in partem sollicitudinis qui honorem in vobis plenitudinem possitis. Probat iste quem diximus vestrum in se non errasse iudicium.

XV. Anno denique M CXC VI. omnes Ecclesiae conventuales in Eboracensi provincia constituta, ad Celestium III. Pontificem Romanum scribentes, hoc testimonium peribuerunt Huberto Archiepiscopo Cantuariensi & apostolicæ sedis Legato: Cum apud nos visitationem suam exerceret, vices apostolicas diligenter executus fuit, agrum dominicum fructuosum in messis abundantiam excoluit, nihil nobis molestè intulit, nihil à nobis exegit; sed in omnibus verbis & operibus modestè se habuit, in nullo onerosus nobis existens. Ita scribi ad Summum Pontificem optaverat Hubertus, ut probaret bene se usum auctoritate Legati, & provincialibus gravem non fuisse. Sic enim scriperat ad Capitulum Eboracense & ad reliqua Capitula, Abbates, & Priores: Cum his etiam volumus Romanæ sedi certius à singulis designari quantum nobis in causa procriptionis impenderint, vel quatenus eis occasione legationis fuerimus onerosi. Quod ideo sub hac forma fieri mandamus, quia sicut de securitate nostra confidentes rei hujus fidele testimoniū formidare non possumus, sic nec poteritis que vobis super articulis memoratis constiterint salva honestatis conscientia subicere.

CAPVT LVI.

Synopsis.

I. Invit Legatorum fortunam timor ex potestate eorum. Cuncta terrore complebant, ut colliguntur ex Arnulpho Lexoviensi. Reges & Principes illis loco cedebant, eisque assurgebant. Cuncta negotia in se trahebant. Sed ex malis eorum facinoribus paullatim factum est ut eorum nomen & auctoritas vulnerit apud Francos, & Romana Ecclesie vilis deinceps & contemptu habitabit. Hinc legationes in fastidium verserentur.

II. Legati antiquis nullam munera sui partem at-

Tom. II.

tingere in Gallia poterant absque petitione aut expresso consensu Regis. Quod jus adeo competet Regibus, ut non solum nostri, sed etiam Angli & Scotti, illud summa cura reinnerint. Pro Regibus nostris illibet est locus Alexandri III. qui destinaverat legationem Gallie tribuere Thome Archiepiscopo Cantuariensi, si consensus Regis & Episcoporum Gallia accederet.

III. Ius illud evincitur etiam ex decretali Super gentes, que docetur esse Bonifacij VII. cum tam in vulgaris editionibus tribuatur tantum Ioanni XXII.

IV. Referuntur verba illius constitutionis; que manifeste ostendunt illam à Bonifacio conditam fuisse aduersus Philippum蒲鲁姆.

V. Walterus Episcopus Albanensis in Angliam missus ab Urbano II. cum Rege Willmo conventionem fecit ne Legatus Romanus ad Angliam mittetur nisi quem Rex præcipere. Ita visum expedire, ne qua vis inferretur consuetudinibus regni. Sub Paschali II. Anselmus Abbas Legatus in Angliam missus, nec Angliam intrare nec ullo Legati officio fungi permisus a Rege est, ne antiquis Ecclesia Anglicana consuetudinibus præjudicium inferretur.

VI. Idem jus regium acriter retinuit Henricus primus Rex Anglorum, ut pater ex Eadmero, illud etiam à Callisto extorquens, ut Legatus in Angliam nullus à Pontifice mittetur, nisi quæpiam causa ita gravis incideret quæ ab Episcopis regni definiri non posset.

VII. Idem Petrus Leonis prohibuit exequi officium Legati in Anglia, obtendens patrias consuetudines, quia regnum Anglia liberum erat ab omni Legati dictione. Legati auctoritas, ut explicari posset, indigebat consensu Episcoporum, Abbatum, & procerum, ac totius regni.

VIII. Adnotanda est hoc loco prudentia Henrici qui, ne Legatus auctoritatem suam explicaret in Anglia, prohibuit ne ad Ecclesias aut monasteria regni accederet, neve aliunde vicibus ei suppediaretur quam ex publico. Quod factum specie honoris, Legati tamē potestatem infregit.

IX. Parvum repulsam passus in Anglia fuerat Callistus secundus, cum adhuc esset Archiepiscopus Vienensis. Sic enim ei contradicendum est, ut nullum Legati officium exerceret. Itaque sic uenit, ita reversus est, ut Eadmerus ait.

X. Hugo in Angliam missus ab Alexandro III. suscepimus quidem est ut Legatus, sed quia cum militi postulaverat Henricus II. Rex.

XI. Cum Vivianus ab eodem Alexandro missus esset in Scotiam, quod pergere destinaverat per Angliam, non ante permisus est progrederi quād jura sacerdotum quod nihil presumeret de potestate Legati contra voluntatem Regis Anglie. Et sic data est ei licentia transendi usque in Scotiam.

XII. Anno 1245, inter gravamina nomine totius regni Anglia proposita in Concilio Lugdunensi, etiam illud additum est, Legatum in Angliam venire sine Domini Regis licentia, quod erat contra privilegium Regis. Innocentius IV. postulata Anglorum elusit raffissima moderatione.

I. VVIT Legatorum fortunam timor ex potestate eorum: quia cum in provincias venirent cum summa & amplissima auctoritate, quæ, ut supra diximus, major erat quam ut obsisti ei posset, cuncta terrore complebant. Testatur istud Arnulphus Episco-

X ij

Yar episcopum
Alexander III.
7.4. Diccion
M. 156.

Agap Redolfum
160 pag.
114.

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

vid 1100
Vid 1100
Vid 1100

pus Lexoviensis in epistola **xxiiii.** ad Cardinales Romanæ Ecclesiæ: in qua laudans Legatos quosdam, ait in eis tantam resplendere apostolica sanctitatis & doctrinæ perfectionem, ut *eis plus gratie merita contrahant quam terroris reverentia discipline.* Quis enim, quantumvis sui securus, non timeret, cum intelligeret omnia provinciarum negotia in arbitrio Legati posita esse, eam porr̄ esse dignitatem ejus ut ei Reges & Principes loco cederent, ei assurgerent? Quis Episcoporum, etiam de sanctitate morum suorum præsumens, ea securitate instrutus esse poterat ut non timeret hominem qui fiducia legationis eos propria auctoritate suspensus erat, si id animo collubitum esset suo, à ministerio & officio eorum, tum etiam à gradu episcopali dejiceret, si res ita ferret? Præterea, electio nes Episcoporum pendebant ab auctoritate Legatorum. Quod quantum conferret ad conciliandam illis populorum reverentiam nemo est, opinor, qui non intelligat. Ista cum sint notissima, & maxima ex parte jam explicata sint in superioribus capitibus, necesse non est ea perlequi. Satis erit observasse, tot Legatorum pessimis facinoribus quæ huc usque narrata sunt factum esse ut paulatim eorum nomen & auctoritas viluerit apud Francos, ut observat Ioannes Saresberiensis, & Romana Ecclesia vilis deinceps & contemptui habita sit, ut ad Alexandrum III. scribit P. Decanus sancti Aniani Aurelianensis. Hinc legationes in fastidium versa, ut adnotabit infra illustrissimus Archiepiscopus, desuetudine postea pauciores extiterunt, Legatique ultimis temporibus missi non sunt nisi raro & propter causas magni momenti. Reliquum est ut heic agamus de consensu Principum necessario Legatis ut mitti possint, & ut exequi valeant ea quam mandata illis sunt à Summis Pontificibus. Ampla sane & illustris materia, cui antiquitas suffragatur, & cui posteriorum temporum exempla multam lucem afferunt.

*Vide infra lib. 6.
cap. 31. §. 2. &
seq.*

II. Primum omnium satis constat Legatos nullam muneric sui functionem attingere antiquitus in Gallia potuisse absque petitio ne aut expresso consensu Regis; ut patet ex epistolis sancti Gregorij & alii multis testimoniosis. Atque id jus adeo competit Regibus, ut non solum nostri, sed etiam Angli & Scotti, illud summa cura retinuerint. De nostris, cum res sit manifesta, & cum præterea illustrissimus Archiepiscopus bene multa de hoc argumento dixerit, nunc opus non est multa dicere. Sufficiet unicum Alexandri **III** testimonium: qui cum legationem Gallicanæ Ecclesiæ committere cogitaret Thomam Archiepiscopo Cantuariensi, ut talioratione so-

laretur exulem ac peregrinum, ac fortassis etiam ut eo pacto paupertatem ejus sublevaret, prius exploravit animum Ludovici Regis, non ante ei vices suas delegare ausus quam certus esset de consensu Regis & Episcoporum Galliae. Extat ea de re Alexandri epistola à Baronio edita; in qua hortans Regem Ludovicum ut revocandæ inter Henricum Anglorum Regem & Thomam concordia studeat, denum illum admonet destinasse se, si pax inter illos constitui non possit, legationem Gallicanam ei tribuere, modo consensus accedat regia majestatis, & modò istud fieri possit absque gravi scandalo persoonarum regni Gallici, id est, ut interpretatur Baronius, si id placeret Gallicanis Episcopis. *Vide Epistola
415.
Auct. David
416. 417.* Hæc sunt verba Alexandri: *si autem
quod Deus avertat, convenire non possint, dum
modo regia voluntati federet & beneficio tuo,
nobis per omnem modum complaceret & gra
tum valde existaret & acceptum, quod si absque
gravi scandalo persoonarum regni tui fieri posset,
ut nos prenominatum Archiepiscopum specialis
honoris prerogativa inter ceteros donaremus, &
sibi vices nostras committeremus in illis parti
bus exequendas. Vnde serenitatem tuam quanta
possimus prece rogamus, ut si pacem salva hu
nestate sua & Ecclesiæ, quod omnibus disoptare
mus, habere non possit, nobis super his volun
tatem tuam sub omni celeritate studeas intimare.* Consenserintne Ludovicus & Episcopi Gallicani non liquet. Sed hinc colligi potest non consensisse, quod non reperiamus sanctum Thomam aliqua Legati auctoritate usum esse in Gallia.

III. Rursum jus illud Regum nostrorum, ut etiam ista addamus, evincitur ex decretali *Super gentes*, quam Bonifacius **VIII**. edidit adversus Philippum quartum Francorum Regem. Scio eam in vulgatis Extravagantium communium editionibus tribui Ioanni **XXI**. cui etiam tribuitur in veteri codice MS. Bibliothecæ regiae. Verum, præterquam quod eadem in illo ipso codice regio descripta est etiam sub nomine Bonifacij antè quam ponatur sub nomine Ioannis, à Bonifacio primùm editam fuisse ex eo manifeste probatur, quod in mandatis qua ab illo data sunt Ioanni Presbytero Cardinali Tituli sanctorum Marcellini & Petri, quæ edita sunt ab Odorico Raynaldo & à Petro Puteano in probationibus dissidijs quod fuit inter Bonifacium & Philippum **I V**. Francorum Regem, in mandatis inquam illis jubetur Legatus denunciare & declarare eidem Regi quod Romanus Pontificis Legatos de latere & non de latere ac Nunquam liberè mittere potest ad quævis imperia, regna, vel loca, prout vult, absque petitione in

*Ioa. Saresb. epist.
232.*

*Atud. Duchiens. to.
IV. pag. 576.*

*Vide infra lib. 6.
cap. 30. §. 11. &
seq.*

*Vide infra lib. 6.
cap. 31. §. 2. &*

*Vide Probst. Li
berat. Ecclesiæ.
Gallæ, cap. 23.*

& Imperij Lib. V. Cap. LVI. 165

iuslibet vel consensu, nsu vel consuetudine contrariis nequaquam obstantibus.

IV. Hic locus evincit constitutionem illam editam à Bonifacio fuisse, ut Philippum consilii & potestati suae resistenterem opprimeret ista auctoritate. Nam in constitutione illa sic prorsus legitur: *Verum cùm aliqui hujusmodi officium & potestatem ipsius Romani Pontificis, quam non ab homine sed à Deo recepit, sub suo arbitrio redigere molientes, Legatos ipsos, nisi ab ei petiti fuerint, vel de beneplacito corum transmissi, subjectas sibi terras, dicentes hoc eis de consuetudine competere, ingredi non permittunt, nos hujusmodi consuetudinem non tam irrationabilem quam iniquam, animarum salutis contrariam, detrahentemque apostolice potestati, auctoritate apostolica penitus reprobantes, Legatos ipsos ab omnibus, cuiuscumque preminentie, conditionis, aut status fuerint, debere admitti decernimus, nec eos praetextu cuiusvis consuetudinis impediri posse à quocum Christiano nomine gloriante quo minus regna, provincias, & terras quilibet, ad quae ipsos destinari contigerit, ingrediantur liberè, ac commissi sibi legationis officium exerceant in eisdem. Excommunicat deinde eos qui presumerent impedire Legatos, eorumque regna & terras ecclesiastico supponit interdicto quandiu in hujusmodi contumacia duxerint persistendum. Revocat autem omnia privilegia quibus iidem uti vellent ad afferendum hoc suum jus, seu ex consuetudine descendenter, seu aliunde. Hæc verò à Pontifice iracundo scripta esse adversus. Philippum Francorum Regem satis, ut reor, manifestum est.*

V. Primum exemplum in ista causa datum apud Anglos fuit anno Urbani secundi. Mis-sus tum in Angliam Vvalterus Episcopus Albanensis, Vvillelum Regem adiit, cuncta facturus per quæ Regis animum sibi conciliare posset, etiam cum periculo propriæ famæ. Cum eo itaque, ut narrat Hugo Abbas Flaviniacensis, conventionem fecit ne Legatus Romanus ad Angliam mitteretur nisi quem Rex preciperet. Verba sunt manifesta, neque ullis ambagibus involuta. Et haud dubie illud à Legato exegerat Vvillel-mus ne antiqua consuetudo violaretur, qua receptum erat ne quis alias in Anglia Legatus apostolicæ sedis esset præter Archiepiscopum Cantuariensem. Extremis deinde Paschalibus secundi temporibus, cùm Anselmus Abbas à Romano Pontifice accepisset legationem Angliæ, trajiceréque propterea vellet à Normannia in Angliam, *Rex Henricus, inquit Eadmerus, antiquis Ecclesiæ consuetudinibus prejudicium inferri non sustinens, illum ab ingressu Anglia detinebat, & ei, utpote*

Nuntio beati Petri, largiter & officiosè ministrari faciebat. Narrat deinde Eadinerus illum nec Angliam intrare nec aliquo Legati officio fungi dignum habitum esse, sicutque inglorium abiisse.

V I. Idem jus regium acriter retinuit Henricus istius nominis primus Anglorum Rex, qui Vvillelmo fratri proximè successit. Cùm enim anno M C X I X. idem Rex & Callistus II. convenienter apud Gisorcum in Normannia, concessit Regi Pontifex ut antiquæ regni ejus consuetudines manerent, ac nominatum ne quis Legatus in Angliam mitte-retur nisi quem Princeps peteret, nimirum si quæpiam causa major incideret quæ ab Episcopis Anglicanis pro sui magnitudine terminari non posset, adeoque opus esset majori auctoritate. Hæc sunt verba ejusdem Eadmeri in libro quinto Historiæ Novorun: *Itaque post hæc Calixtus Gisortium venit; & Rex Henricus illic ei locuturus accessit. Acta & Ioan. Bremon. pag. 1008.*

VII. Adeo autem diligenter & studiose prærogativam illam servavit idem Henricus, ut cùm aliquot post annis Papa Callistus sponte Legatum in Angliam misisset Petrum Leonis monachum Cluniacensem, tametsi eum magnificè receperit Henricus pro reverentia sedis apostolicæ, Legati tamen officium exequi prohibuerit, obtendens patrias consuetudines ab apostolica sede concessas; in quibus hac & de maximis una erat, que regnum Angliae liberum ab omni Legati ditione consti-tuerat. Itaque Legatus ille regno egredi coactus est, cùm nullam prorsus muneris sui functionem attigisset. Rem narrat idem Eadmerus inquiens inter alia Regem pronuntiassæ legationis illius stabilem auctoritatem non nisi per conniventiam Episcoporum, Abbatum, & procerum, ac totius regni conventum roborari posse.

VIII. Sed adnotanda est hoc loco prudentialia Henrici: qui, ne Legatus auctoritatem suam explicaret in Anglia, prohibuit ne ad Ecclesiæ aut monasteria regni accederet, donec ad ipsum pervenisset, neve aliunde victus ei suppeditaretur quam ex fisco. Quod factum specie honoris, magni tamen momenti erat. Sic quippe providebatur ne vel minima Legati potestate uteretur. Sumptus

enim Legatis prestare tenebantur Episcopi earum regionum ad quas illi mittebantur, ut suprā diximus. Vnde argumentum trahere potuisset Petrus suscepitam fuisse ab Episcopis & Abbatibus Anglicanis legationem suam, si diversatus apud Ecclesias aut monasteria, procuratus ab ilis fuisset. Sapienter itaque Rex Henricus ad excipiendum Legatum mittens nonnullos, eis, prudenti usus consilio, inquit Eadmerus, injunxit quatenus iter ejus ita disponerent ut post ingressum Anglie nec Ecclesias nec monasteria quelibet, ad se tendens, hospitandi gratia ingredieretur, nec aliunde quam de suis viis necessaria ei ministrarentur.

I X. Parem repulsam passus in Anglia fuerat ipse Callistus sub Paschali secundo; à quo cùm in regnum illud missus fuisset cum auctoritate Legati, ei auctoritatē sic contradicunt est ut nullum Legati officium exercuerit. Hæc sunt verba Eadmeri: *Eodem anno venit in Angliam Guido Archiepiscopus Vienensis * functus, ut dicebat, legatione totius Britanniae ex precepto & auctoritate apostolice sedis. Quod per Angliam auditum, in admirationem omnibus venit; inauditum scilicet in Britannia cuncti scientes quemlibet hominum super se vices apostolicas gerere nisi solum Archiepiscopum Cantuarie. Quapropter sicut venit, ita reversus est, à nemine pro Legato susceptus, nec in aliquo Legati officio functus.*

X. Anno M C L X X V . missus quidem in Angliam est Legatus Hugo sive Hugutio Tituli sancti Michaëlis Cardinalis, & suscep-
tus ut Legatus. Sed adnotandum est illum à Rege Henrico secundo peritum fuisse. Rogerius de Hoveden: *Eodem anno, paulo ante festum omnium sanctorum, applicuit in Anglia quidem Cardinalis nomine Hugezun, apostolice sedis Legatus, pro quo Dominus Rex Romanum misserat. Et invenit Dominum Regem apud Vintoniam; & Dominus Rex venit ei obviam, & Henricus filius ejus cum eo, & cum cum debito honore suscepit. Narrat deinde Hovedenus illum convocasse Concilium apud Vestmonasterium, cuius celebratio impedita fuit ob contentionem de praefessione inter Archiepiscopos Cantuariensem & Eboracen-
sem; qui sanè primum locum cedebant Legato, sed uterque à dextra ejus sedere vo-
lebat.*

XI. Anno sequenti editum est in Anglia magnum exemplum auctoritatis Principium, quod apprime congruit cum moribus nostris. Misserat Alexander III. Legatum in Scotiam Vivianum. Is vero ut in Scotiam proficiisci commodius posset, per Angliam sibi putavit esse pergendum. Quod cùm Regi nuntiatum fuisse, statim ad illum misit qui ab eo peterent qua auctoritate fa-

ctum erat ut in Angliam intrasset absque ipsius permisso; ac non antē permisso est ultra progredi quam jurasset quod nihil presumeret de potestate Legati contra voluntatem Regis. Docet nos ista idem Hovedenus his verbis: *Eodem anno Alexander Papa misit Vivianum Presbyterum Cardinalem apostolico sedis Legatum in Scotia & in insulis circumiacentibus, & in Hybernia, & in Norvegia, ad causas ecclesiasticas audiendas & determinandas secundum quod Deus ei administraret. Qui cùm in Angliam veniret, Dominus Rex misit ad eum Richardum Vintoniensem & Gaudfridum Elensem Episcopos, ut interrogarent cum cuius auctoritate ausus erat intrare in regnum suum sine licentia ipsius. His igitur interrogationibus predictis Cardinalis plurimum territus, de satisfactione juravit Regi quod ipse nihil ageret in legatione sua contra voluntatem ipsius. Et sic data est ei licentia transiundi usque in Scotiam.*

XII. Anno M C C X L V . inter varia gravamina quæ in Concilio Lugdunensi proposta sunt nomine totius regni Angliae, etiam illud additum est, Martinum, cuius superius ¹²³⁻¹²⁴ fecimus mentionem, in Angliam venisse sine Domini Regis licentia. Deinde procuratores universitatis Angliae, de eodem Martino loquentes, aiunt istud factum esse privilegium Regis admodum derogando, per quod ei à sede apostolica specialiter indulgetur ne quis in Anglia legationis fungatur officio, nisi à Domino Rege specialiter postulatus. Percullus improvisa interrogatione Innocentius I V . nihil respondit; sed postulata Anglorum elusus rarissima moderatione, rem esse dictans quæ morosa deliberatione indigeret, indistinctam se responsa daturum pollicendo.

C A P V T L V I I .

Synopsis.

I. *Scotia tum isle penè moribus vivebat quibus Anglia. Cum Scotti frequentia Legatorum urgentur, istud tandem pervicerunt à Clemente III. Pontifice Romano, ut nulli qui Scotti non esset licet officium legationis exercere in Scotia, nisi forte et quæ de corpore suo fides apostolica specialiter definiravit.*

II. *Hoc privilegium à sequentibus Pontificibus confirmatum est.*

III. *Venit cùm nec si quieta aut secura esset Scotia à rapacitate & tyrannide Legatorum, rei deductâ est ut non ita multo post Scotti liberrima Episcopi cuiusdam oratione commoti Legatum quendam, qui recenter adveniat, repulerint.*

IV. *Factum id bono exemplo & in posterum profuturo. Nam sub Clemente IV. Legatus ab eomissis, extra fines Scotia subsistere iussus est ac per laitras mandata expondere, denique in regnum admisus non est.*

V. *Quare existimandum est Ottinem, cui Gregorius IX. commisit legationem Scotie, aut admirans*